

Başka Haber 18 Nisan 2013.

<http://www.baskahaber.org/2013/04/yagmuru-ozleyenlere.html>

Yağmuru özleyenlere...

H.Neşe Özgen¹

Bûka baranê, Gökkuşağı- yağmur gelini

Türküsü yüzyıllardır Kürt coğrafyasında söylenir:

"Buke baranê, Buke baranê, awî dewé,
Awî new genmanî dewé
chorchorey soybanî dewé..."

(Yağmurun gelini yağmurun gelini. Yağmur ister.

Yağmuru tarlalara buğdaylar dolsun diye ister.

Çatılarda yağmurun çınlayan sesi için ister.)

Eline aklına sağlık Yönetmen **Dilek Gökçin'in**, Yazan **İrfan Aktan'ın**, Destekleyen **Hafıza Merkezi** ve **Murat Çelikkan'ın**, tüm **emek verenlerin**. Hem yüzlerce insana **Bûka Baranê'nin** gökkuşağı anlamına geldiğini öğrettiler, hem meraklılarına gökkuşağı hafızasının çocukluğumuzun ortak anısı olduğunu anlattılar. Dahası ve asıl önemlisi, 1990lardan 2000lere kadar süren akıl almaz şiddetin, baskının, işkencenin silinmez izlerini sadelikle apaçık gösterdiler.

Bûka Baranê gerçekten son derece etkileyici, anlatımı sade, şiddetin pornografik gösteriminden alabildiğine titizlikle kaçınmış, acıyı anadilinden temiz ve duru bir akışla anlatan başarılı bir Kürt filmi. Gençleri savurup atan şiddetin apaçık

¹ Ozgen.nese@gmail.com

yalın ve abartısız anlatımı: “O zamanlar ölüm, birinin kalbi durur, hasta olur, öyle gerçekleşir sanırdık. Bu olaydan sonra öğrendik başkalarının da bizi öldürebileceğini” diyen bir film bu. Bir mağarada bombalanan iki gerillanın ve amcasının ölüsünü çıkartmak için 13 yaşında iplerle mağaraya inmeye zorlanan Alaattin “Anlamadım ki neyi bağlamamı istiyordu asker. O kadar anlamadım” derken, salondan iç çekişleri yükseliyordu. Benim derdim salonla idi:

15 Nisan’daki gala için Atlas Sineması’nın bildik girişini geçip, salona çıktım. Tanıdık yüzler gözler birbirini aradı. Haberciler ünüleri konuşurma peşine düştü. Kimisi kendini göstermek kimisi gelenleri görmek için uzanan boyunlar, gülümsemeler. Sevinçler. Sinema ekibi nasıl heyecanla koşturuyor.

Birkaç yıldır gittiğim gördüğüm Kürt filmleri ile karşılaştırma yapmaya çalışıyorum. Kürt Sineması hızla kendi yerini oluşturuyor. Özellikle 1. Uluslararası Amed Film Festivali’nde (Mîhrîcana Fîlman A Navneteweyî Ya Amedê 2012) ödül alan filmler (Mın rasti nivisand deftera Lîceyê, Meş, Li Vir, Kırık Midyeler, Guhar, Mizgin, Land of the heroes, Peyare ve Bedia'nın İzinde) ve Aralık 2012’de 1. Uluslararası Van Gölü Film Festivali, Kürt sinemasında yeni dönüşümün başladığının en iyi göstergeleri. Kürt filmleri artık iki ayrı yere ve iki ayrı yerden film sunuyor: İlki filmlerin ülke içinden veya ülke dışından yapılıyor olması; ikincisi de yönetmen/senaristlerin ülke içinden veya dışından olması. Bu önemli bir ayrım diye düşünüyorum: Zira ülke içindeki yönetmenlerin yaptığı ve ülke dışına yapılan filmlerin öznesi Kürtlerin dışında; yine Kürtlerin Türklere uzattığı bir barış dalını taşıma gayretini gösteriyor.

Buradaki ülke Kürt bölgesi dışında kalan her yer anlamına gelerek okunmalı. Mîhrîcana Fîlman A Navneteweyî Ya Amedê’de açıkça gördüğüm üzere, 90 yılların zulmünden kaçıp Avrupa’ya sığınabilmiş Kürt gençleri iyi bir sinema eğitimi ve olağanüstü yetenekli bir akıcılıkla Avrupa tarzı filmleri daha soyut ve daha estetik sahnelerken; Türkiye’nin acısını burada kalarak yeniden yaşamakta olan Kürt gençleri aldıkları sinema

eğitimini yine güzel, güçlü ve akıcı bir yetenekle ancak daha somut bir dile getirişle sunuyorlardı. lke dışıar acıyı, şiddeti soyutlayarak, kişileri ne çıkararak anlatırken; ülkenin çocukları devam edegelen acıyı kitlesel olarak somutlamaya, şiddetin uzandığı yeni dokuları anlama-anlatma gayreti içindeydiler. Festivalin akışı içinde, hepsinin ne kadar donanımlı ne kadar güzel ve ne kadar umutlu olduklarını heyecanla izlerken; bir yandan bilebildiğim Krtemin, ben ayrı kaldığım zamanlar içinde nasıl yetkinleşmekte, incelmekte ve derinleşmekte olduğunu farkedip, kendimden utanmıştım.

İki Dil Bir Bavul veya Deng Bav Min (Babamın Sesi)'ni de bu kapsamda değerlendirmek gerekli. Bu iki filmin galalarında, apaydınlık yüzleri, içten ışıldayan gözleriyle Kürt gençleri, yeni sinemacılar oşkulu, heyecan dolu, ama azdılar. Etrafıma baktığımda entelektüel, akıllı ve elbette deli bir grup gencecik insanın birbirlerini omuzuna sarılırken nasıl heyecanlı olduklarını görmüştüm. Biraradaydılar: Kürt sinemasının geleceği. Anlatılan öyküyü bilen ve bizzat yaşamış olan gençlerin başarma oşkusu, ortak ve kabına sığmayan bir yürek gibi atıyordu etrafta. Keza Mizgin Müjde Arslan'ın Ez firiyam, tu ma li cih (Ben Utum Sen Kaldın) gösteriminde de yleydi.

15 Nisan'daki Bka Baran'nin galası ise başka idi. **Biz'e** yapılmıştı bu gala: lke dışına. Beyazlara. Kürt acılarına bunca yıldır içeriden baktığını sanan ve aslında hiç içten bakmamış olanlara. Filmin içten duru bir dili, insanların acılarını bağırıp çağırmadan sahici anlatımları boyunca, sağdan soldan dil damak arasından '*Aman allah neler olmuş meğerse*' anlamında "tık tık" sesleri geliyordu: Çıkışta iki kadın izleyicinin '*Utandım, bu kadar yakın bir zamanda o yıllarda benim ne yapmakta olduğumu düşündükçe!*' sohbetleri; izleyenlerin yüzündeki takdir anlatımı...'Nihayet bir filmi Kürtçe'de izleyebildiler'. Ama zaten '*Dn olanları anlamayacak ne var ki! Ne acıymış!*'

Birkaç gün içinde democrat-soldan yazarların filminden ne kadar etkilendiklerini de gösteren, içten yazıları: '*Neler olmuş, neler!?*'

Bu **Biz**'in, ülke dışındakilerin; etkin entelektüellerin, zincir-imza listelerinde yeri başlarda olan liste lokomotiflerinin, bu **Biz**'in; Kürtlerin çığlıklarına on şu kadar yıldır gözlerini kapatmakta olanların, aydıgımız anın aydınlığının, dışardan bir bilinçle var olma halimizin nasıl da vazih bir tezahürü idi bu pişmanlıklar! *“Nasıl görememişiz, nasıl da gösterdi!”*

Bu **Biz**, güçlü elbette, estetik anlayışı gelişkin. İyiyi kötüyü ayırt etmekte zorlanmıyor. Naif de elbette, iyi eğitimli bir zarif. Belki gençlik yıllarının sol jargonunu hâlâ hatırlıyor ama bunun ruhunu artık taşıyamacak kadar uzak ve artık daha rafine duygularla yüklü. Ne ki faili meçhul kılmada onlardan çok yararlanılmış olmasının, hâlâ daha dışardan bilinç taşınarak aklındaki boşluğun doldurmaya çalışıldığının farkında bile değil. Şimdi geçmişteki onyıllarının körlüğüne yanıp yakılıyor, kendisini hatırlıyor. Bu yakından daha yakın bu o geçmişte yemekler yapar, acılar çeker ve kendi ile meşgul olurken, insanların üzerine yağın ölümü görmemiş olmaktan dolayı kendisini suçluyor.

Ama beis yok! Aynı naiflikle devam edebilir bu **Biz**. Zira bu bilinç ona dışardan gelmedir. Bûka Baranê, Jin, İki Dil Bir Bavul... birçok Kürt filmi bu **Biz**'e yapıyor aslında. *“Gör artık, görmeyi öğren artık. Acıyı anla artık!”* çığlığının filmleridir. Çok güzel ve içten filmlerdir, ama acaba bu **Biz** bunu ne kadar taşıyabilir? Belleğinde birzamanların bulanıklaşmış boşluğunun; geçmiş onlarca yılın siyasetini faili meçhul kıldığının hala farkında olmadığından korkarım. Kendi naflığına sığınmasını bir kez daha meşrulaştıran ‘ileri demokrasi’nin ‘*Ne güzel bak, Kürtler kendilerini ifade ediyorlar işte*’ düzeyine tıkalıp kalmasından. Yılların acıları üzerine bir de bu unutuşun meşruluğunun yığılmasından, artık soluk alamayacak kadar bulanık olan yeni bir unutuş çamurunun örülmekte olmasından. *‘Onlar düne kadar bunu anlatamadılar, mümkün olamadı biz de duymadık. Şimdi duyurabiliyorlar. Demek ki çok acılar yaşamışlar. Ama bak biz de duyduğumuz andan itibaren o acıya inandık. Katıldık’* düzeyinin, bir kez daha yaşanan zamanı meşrulaştırmamasından korkarım.

Hafıza Merkezi'nin '*Bunlar bir daha asla yaşanmasın, demokratik adil ve eşitlikçi bir toplumu beraber kuralım*' çağrısına kulak tıkayıp, evlerine bir kez daha huzurla dönmekte olmalarından korkarım. Zira o zaman bağırın şiddetin tanıklıklarını duymayanlar, şimdi yaşananları da duymuyor.

1990ların ortalarından itibaren yüzlerce Kürt ve değil, sol, devrimci, komünist, ilerici genç öğrenimlerinden, hayatlarından koparılıp yurtdışına savruldu. Ailesi, çevresi güçlü olabilenlerin bir kısmı, feleğin kuşunun demir çırnaklarından çıkabilenler orada eğitimlerini bitirdi. Şimdi yurtdışında asla Türkiye'yi görmek dahi istemeyen onlarca yönetmen, akademisyen, araştırmacı, doktor, avukat vs. var. Yüzlercesi kentlerde, yüzlercesi hapisanelerde, yüzlercesi dağlarda hemhelâk edildiler. Hayatlar bitti, hayatlar kurudu, hayatlar söndü. Tıpkı bugün gibi.

TCmiz, kendine en düşman seçtiği grubu: gencini süründürmeyi, terbiye vermeyi, hayatını el altında rehin tutmayı on yıllardır hep iyi bildi. Tıpkı bugünkü gibi. 1990larda başlayan 2000e kadar süren sürgünlerin şimdi yenisi yaşanıyor: Üniversiteler kan gölüne çevriliyor. Gençler eğitimlerinden daha birinci sınıftayken koparılıyor, hele Kürt isen, hele solcu isen neredeyse hiç hayat hakkı yok gençlere. Birinci sınıfta bir ceza, ikide bir tane daha, sonra eğer tutuklanacak kadar ileri gidilememişse bile, üçüncü sınıfta öğrencinin hemen ilişkisi kesiliyor. Kürt illerinde dahası iyice etkinleşti, panzer altında eziliyor, sokak ortalarında vuruluyor gençler. İçeride ayrı dışarıda ayrı savruluyor. Hapishanelerdeki 800 aşkın yüksek öğretim öğrencisi genç, eğitimini tamamlamak için binbir çare ararken, işçiler salkım salkım düşüp-ezilip ölürken, her yanımız taşeron kesmişken, kadınların artık değil öldürülmek canları işkencelerle akıl almaz bir vahşetle alınırken, çocuklara toplu tecavüz mahkeme kararlarıyla meşru kılınırken.. bu **Biz**'in tık'ı çıkmıyor. Kürt coğrafyasını kalbura çeviren saldırılar, Roboski, İran sınırına döşenen mayınlar, koruculuğun devamı, üste para verip kapatılan ölümler, rehin alınmış KCK'lı siyasetçiler, boşalmış köylere dönüşü tazminatı verip aklamaya çalışmalar,

ölümler ölümler ölümler, karakolda-hapishanede çırıçıplak soyulup işkenceler... Devam ediyor.

Yüze yakın gazeteci, binlerce KCK'li, onlarca sendikacı, devrimci avukat, köylü, işçi, sağlıkçı, araştırmacı, akademisyen ilh. Duyulmuyor yine. **Biz**'in pek umuru değil, duyamıyor nedense. Yeni düzen, nefesini tutmuş PKK'nin kendisine biçilen 'Ortadoğu'nun tetikçisi' rolünü tartışmasız oynamasını, çekilip gidip, **Biz**'i rahat bırakmasını, paracıklarımıza kavuşmayı ve üzüntümüzü evdeki temizlikçi Kürt kadını sağaltmada, inşaatta işçiler Kürtçe türkü söylediler diye sevinmede kullanmamızı bekliyor.